

In memoriam Nederlandse jezuiten 2016-2017

Peter-Hans Kolvenbach, Gé Koelman, Hans Wilting, Kees Hillenaar, Chris Odijk, Toon Schermer, Dirk Bruggeman, Wil Redeker, Louk Velthuysse, Gérard Vervoort, Tom Linthorst, Ad Merks

Peter-Hans Kolvenbach

1928-2016

Peter-Hans Kolvenbach, 30 november 1928 geboren in Druten bij Nijmegen, ging naar de HBS van het St. Canisius College in Nijmegen, studeerde een jaar Latijn en Grieks bij de Schola Carolina en trad als 19-jarige in bij de Nederlandse Jezuiten. Hij bracht drie jaar door in Grave, aan de Maas, op ongeveer 15 km afstand van Nijmegen. Twee jaar als novice, daarna een jaar als junior. Toen volgden drie jaar filosofie op het Berchmanianum, Nijmegen. Daarna ging hij naar het St. Aloysiuscollege, Den Haag. Hij was er vier jaar surveillant; daarnaast vond hij tijd om Duits en, later, ook Russisch te studeren bij de MO-Leergangen; hij doceerde drie jaar Duits. Hij wist zijn tijd efficiënt te gebruiken, zo herinneren zich oud-leerlingen: tijdens het surveilleren memoriseerde hij Russische woordjes uit een woordenlijstje dat hij in zijn hand hield. Hij bereidde zich voor op iets in Oost-Europa. Maar het werd, zomer 1958, een bootreis naar Libanon met Theo Vlugt, Arie Roest Crollius en Ad Merks. Met Theo Vlugt begon hij met de studie theologie, ondergebracht bij de St. Joseph Universiteit, Beyrouth. Beiden werden, samen met drie kapucijnen, in een Latijnse wijdingsplechtigheid op 29 juni 1961 tot priester gewijd door de Apostolisch Vicaris, de Amerikaan Mgr. Eustace J. Smith OFM. Drie jaar later zou diezelfde Mgr. Smith de jezuiten Michael Brenninkmeijer en Johan de Wit, in een maronitische kerk te Bikfaya, tot priester wijden. In de Latijnse ritus, maar die neomisten droegen hun eerste mis volgens de Byzantijnse ritus op. Zover was het nog niet in 1961, toen Theo Vlugt zijn eerste Mis opdroeg in Bikfaya en P.H. Kolvenbach in Beyrouth. Het Concilie was nog niet begonnen en het Latijn was nog de liturgische taal.

Na die wijding volgde een vierde jaar theologie, in Beyrouth, en twee jaar studie Armeens en linguïstiek aan diezelfde St. Joseph Universiteit. In de zomer 1964 ging hij naar Parijs om er drie jaar zijn studies voort te zetten aan het Armeens Instituut van de Sorbonne. Het eerste college zou plaats vinden op een zolderkamertje, maar hij zat het uur in zijn eentje uit. Geen docent, geen medestudent. Het kamernummer klopte. In de pauze liep hij naar buiten en tezelfdertijd kwam in het kamertje ernaast een verstrooide, oude man naar buiten: de Professor Armeens! Hij voltooide zijn opleiding Armeens in de zomer 1967 en ging toen op tertiaat naar de Verenigde Staten: Pomfret in Connecticut. In september 1968 ging hij doceren op St. Joseph, tot 1981: Armeens en linguïstiek. Als provinciaal van het Nabije Oosten, 1974-1981, zou hij dat blijven doen.

Hij ging toen naar Rome om er rector te worden van het Institutum Orientale, een opleiding theologie van het Oosters Christendom. In de eerste weken van zijn rectoraat werden de

jezuïeten opgeschrikt door een ongewone manoeuvre van het Vaticaan. Er was een waarnemend Generaal Overste in functie getreden omdat Pater Arrupe als gevolg van een herseninfarct niet meer in staat was zijn ambt voort te zetten. Paus Johannes Paulus II intervenieerde en benoemde twee delegaten: pater Dezza en pater Pittau. Voor het vervolg neem ik de woorden over van de preek, die pater Hans van Leeuwen uitsprak bij de Nederlandse herdenking op 7 januari 2017.

Algemeen Overste

“Toen de Sociëteit van Jezus begin 1983 van de Paus toestemming kreeg om nog datzelfde jaar een Algemene Congregatie bijeen te roepen en bij die gelegenheid een nieuwe Algemene Overste, haar Generaal, als opvolger van pater Arrupe te kiezen, was dat een hele opluchting. [...] maar de situatie bleef precair en gevoelig. De vragen die de Paus aan de Sociëteit gesteld had, verstonden wij als: Waar staan jullie? Kan ik op jullie rekenen? Wat voor kracht zijn jullie in de Kerk? De 33^e Algemene Congregatie en een nieuwe Generaal zouden met die vragen moeten omgaan en er een antwoord op moeten geven. De verhoudingen zouden hersteld moeten worden. Daarmee was aangegeven aan welk profiel de nieuwe Generaal zou moeten beantwoorden.

Het was een grote verrassing en vreugde, dat de Nederlander Peter-Hans Kolvenbach al in de eerste ronde een voldoende meerderheid behaalde: een teken van eenheid, dat des te welkomer was na alle beroeringen van de jaren daarvoor. Een verrassing was het voor velen wel. Peter-Hans had nooit aan de weg getimmerd. Twee jaar eerder was hij door pater Arrupe naar Rome geroepen om Rector van het Oriëntale te worden. Maar voor de meesten was hij een onbekende. Toen zijn naam tijdens de voorbereiding van de keuze de ronde begon te doen, was hij voor velen de ‘mystery man’, zoals de Amerikaanse medebroeders hem noemden.

De Franse jezuïeten hadden van nabij meegemaakt, hoe Peter-Hans als vice-provinciaal van het Nabije Oosten in uiterst moeilijke omstandigheden, op religieus en politiek vlak, leiding had gegeven aan zijn medebroeders en aan de kerkelijke situatie. Hoe hij daar met spanningen was omgegaan, als verbindingsman tegenstellingen overbruggend, diplomatiek maar ook met een groot invoelingsvermogen voor de eigenheid van ieder en van iedere groepering. Naar iemand met die gaven was de Sociëteit op zoek en de Geest leidde de Algemene Congregatie naar Peter-Hans Kolvenbach.

Hij zal de geschiedenis ingaan, - en wij zullen ons hem vooral zo herinneren -, als degene die de verhouding tussen Sociëteit en Kerk weer op het goede spoor heeft gebracht en genormaliseerd. Maar wij zouden hem tekort doen, als we dat alleen zouden zien als een diplomatieke prestatie. Dat was het zeker ook. Ik zou vandaag, nu wij terugkijken op wie Peter-Hans onder ons was, daar doorheen willen kijken. Wat hij ons heeft voorgeleefd, de weg die hij feitelijk ging bij de moeilijke taak waar hij voor stond, en die hij zijn medebroeders aangaf als de enig begaanbare, laat zich samenvatten in twee elementen waar hij steeds weer op terugkwam: creatieve trouw en *discreta caritas*, liefdevol onderscheiden.

Creatieve trouw

Creatieve trouw omschreef hij zelf als volgt: “We zijn in de terugkeer naar onze wortels op zoek naar een nieuw beginpunt, een trouw aan de ervaring van Ignatius, die tegelijk creatief is..... We voelen aan, dat het werk van vernieuwing en aanpassing aan de moderne cultuur onvoldoende is, dat we radicaler moeten zijn, zowel in de trouwe terugkeer naar onze wortels als in de zorg en aandacht die we geven aan de uitdagingen van dit moment, en aan alles wat dat van ons vraagt wat betreft het beleven, hier en nu, van de ervaring van onze stichter Ignatius.”

Peter-Hans was ervan overtuigd dat voor Ignatius het fundament van de Sociëteit niet is een regel of een leer, of een organisatie, maar een bron van levend water – aqua viva – die in het onderscheiden van de geesten, steeds weer opnieuw opborrelt, verfrissend en levensvernieuwend, voor een grotere dienst van God en zijn Rijk van Liefde. En dat je van die bron alleen maar kunt leven, als je in relatie blijft met onze Heer, wiens levensgezel we willen zijn.

Hij geloofde ten diepste in dialoog en samenwerking en was dankbaar te leven in een maatschappij die veelkleurig is in meerdere opzichten. Tegelijk moeten we volgens hem onder ogen zien dat we niets kunnen bijdragen aan die maatschappij of aan die dialoog, als we ons zelf niet eerst toestaan om trouw het Ignatiaans charisma in ons op te nemen. Niet door het mechanisch te herhalen, maar door het hier en nu te herscheppen in dienst van de Kerk en van de wereld.

‘Trouw – zo zei hij in 2000 in Loyola tegen de daar verzamelde provinciaals – bestaat daarin, dat men loopt op Gods tempo, dag na dag, met voldoende zicht gewonnen uit onderscheiding om vooruit te blijven gaan, en voldoende flexibiliteit om van weg te veranderen, als de zachte adem van de Geest ons leidt waarheen en zoals Hij wil.’ [...] De creatieve trouw was voor Peter-Hans onafscheidelijk verbonden met onderscheiding. Eerder dan een diplomaat was hij iemand die onderscheidend leefde en te werk ging. Niet als een rationeel afwegen van argumenten, maar als een waarachtige *discreta caritas*, een liefdevol onderscheiden, onderscheiden niet met je hoofd maar met je hart: een onderscheiding weten te maken tussen alle geesten waar we mee te maken krijgen op de weg naar een dienst van God uit liefde; een liefde die gezuiverd is van iedere ongeordende neiging, van alle overdrijving of ondoordachte haast. Peter-Hans noemde het ook wel ‘prudente liefde’.

Een dergelijke discretie ligt dicht bij bedachtzaamheid. Ik denk dat Peter-Hans een bedachtzaam mens was. Voor sommigen is hij een ‘mystery man’ gebleven. Liever nog zou ik het – met het evangelie – waakzaamheid noemen: Gevoeligheid voor de tekenen van de tijd, de signalen van de Geest. Een mens zijn die te verrassen is door de aanraking van de Geest, maar zich niet laat verrassen door een onverwachte komst van de Heer. Peter-Hans had het kunnen zeggen: “Wat ik tegen jullie zeg, zeg ik tegen iedereen: wees waakzaam!”

Het is het samengaan van creatieve trouw en liefdevol onderscheiden, van trouw die nieuwe wegen zoekt en waakzame liefde, die Peter-Hans Kolvenbach hebben gemaakt tot de man die hij was. Zo was hij in staat om op een historisch moment in de geschiedenis van de Sociëteit juist datgene te doen en te zijn wat nodig was.”

Armenoloog

In Beyrouth woonde Peter-Hans in de communiteit *Saint-Grégoire L'Illuminateur*. Dat is de communiteit in de wijk Geitaoui, voor de Armeense christenen, met scholen ernaast. In de jaren zestig van de vorige eeuw leefden de helft van de ongeveer 3,5 miljoen Armeniërs buiten de Sovjet Unie, dus in de diaspora. Vooral in Libanon, Egypte, Irak, Turkije en Frankrijk. 150.000 van hen behoorden tot de geünieerde kerk, wier patriarch G.P. Agagianian vanaf 1946 kardinaal was, *papabile* in het conclaaf van 1958 en door Paus Johannes XXIII prefect van de Propaganda Fide was gemaakt. Saint-Grégoire was voor P.H. Kolvenbach zijn thuis. Als provinciaal bleef hij er wonen. Zijn bijna voltooide proefschrift ging daar verloren, toen een granaat het waterreservoir op het dak raakte en het water zijn kamer instroomde en zijn manuscripten en aantekeningen wegspoelde. Na zijn generalaat had hij er zijn slaapkamer: een matras op de grond van een kaal kamertje op de bovenste verdieping. Volgens Rev. Raffi Ohanessian, kapelaan bij de geünieerde kathedraal van St Elias en St Gregorius, Beyrouth, was hij de enige niet-Armeense jezuïet die in het Armeens celebreerde. "Toen ik in 2009 priester gewijd werd, ben ik gaan doceren op het collège St Grégoire.

Toen Pater Kolvenbach uit Rome terugkeerde, was pater Sahag Kéchichian al overleden. Hij nam zijn bibliotheek over. Pater Kolvenbach was voor patriarchen en bisschoppen een referentiepunt op het gebied van Armeense problemen. De verzameling Armeense teksten werd aanvankelijk bewaard in het Collège Saint-Grégoire. Kolvenbach had een documentatie gemaakt van krantenartikelen, tussen 1908 en 1920, met betrekking tot de Armeense genocide. Daarnaast was hij ook een specialist in de theologie van de heilige Grégoire de Narek. Hij heeft veel over hem gesproken. Ook humoristisch. Op zijn feestdag zei hij tot mij : als St. Grégoire vandaag langs deze kathedraal zou lopen, zou hij die dan herkennen als een Armeense kerk? Ik dank de Heer voor de genade dat ik P.H. Kolvenbach heb mogen kennen. »

Familieman

Bij de herdenkingsdienst in Nijmegen sprak ook zijn neef Hans Kolvenbach als volgt: "In de jaren dat oom Peter Algemeen Overste was kwam hij minimaal eens in de twee jaar naar Nederland. Dat waren prachtige dagen. Natuurlijk ontkwam hij dan niet aan de Kolvenbach-Poels familiedag waar hij de gehele dag, een beetje tegen zijn zin in, in de volle belangstelling stond. Prachtig waren alle vragen die hij kreeg te verwerken. Met zijn zus Puck zat hij te praten over de familie en zijn periode in Nijmegen. Zijn andere zus Cobie, wilde vooral weten hoe het met zijn gezondheid ging en of hij wel gezond at. Mijn vader Hans probeerde vaak de diepere achtergrond van Peter te bereiken maar ik geloof dat dat nooit echt gelukt is. Mijn neven en nichten, Gerard, Pieter, Marja, Carine en ik kregen van Oom Peter de volle aandacht. Hij trakteerde ons op prachtige verhalen maar wilde ook alles van ons weten.

In al die jaren was de vorm van communiceren met Peter Hans heel simpel. Dit ging per brief of postkaart, altijd heel trouw en naar ieder lid van de familie. De kaarten en brieven kwamen uit Rome, Beiroet maar ook uit alle andere continenten. Het mailen kwam er bij mijn oom niet in en het is prachtig dat mijn tante Puck en mijn moeder tot de laatste dagen van zijn leven zijn blijven schrijven. [...]

Er is natuurlijk al heel veel gezegd en geschreven over mijn oom tijdens zijn leven en nu ook na

zijn overlijden. Tijdens de uitvaart in Libanon heb ik samen met mijn moeder mogen ervaren hoe belangrijk hij is geweest voor de Jezuïeten en voor heel veel mensen in Libanon. Voor mijzelf zijn er een aantal momenten waar ikzelf vaak aan moet terugdenken. In 2007 bezocht ik samen met mijn ouders en mijn gezin oom Peter in Rome. Het waren zijn laatste weken als Algemeen Overste.

Hij was ontspannen en tevreden dat hij na 24 jaar op een mooie manier afscheid als Generaal kon nemen. Hij verheugde zich er op om weer terug te gaan naar zijn geliefde Libanon. Ook daar mocht ik hem in 2012 samen met mijn zwager Maurits Berger nog een keer ontmoeten. Prachtig om te zien hoe hij daar aan het werk was. Zijn collega's waren zo trots op hem en roemden zijn kennis, vriendelijkheid maar vooral zijn bescheidenheid."

Laatste jaren

Begin 2008, na de keuze van zijn opvolger, vertrok hij naar Beyrouth om weer medewerker te worden bij de uitgave van Armeense teksten en onderzoeker in het CEDRAC: Centre de documentation et de recherches arabes chrétiennes. Ik laat zijn medebroeders aan het woord. Paul Brouwers schrijft dat hij de laatste acht jaar van zijn leven in een grote teruggetrokkenheid leefde en werkte. Hij liet niet merken dat de uitgave van Armeense teksten niet echt van de grond gekomen was sinds zijn vertrek naar het Oriëntale in 1981. Indertijd had hij er met hart en ziel aan gewerkt. En hij ging er nu weer onvermoeibaar mee verder. Pater Zaki Sader: "Peter-Hans Kolvenbach was een fijnzinnig strateeg in bestuurlijke zaken. Hij wist te verenigen en te organiseren. Hij was niet zomaar diplomatiek, maar hij slaagde erin paradoxen te verenigen. Als ik zijn gaven zou moeten opsommen, dan zou ik beginnen met zijn nederigheid, zijn echte armoede die bepaalde religieuzen in de war bracht, en zijn vermogen de juiste woorden te vinden voor mensen die hem erom vroegen."

Een van de oud-leerlingen van het St. Aloysiuscollege, Den Haag, die als jezuïet met hem in het Nabije Oosten leefde, is de socioloog Thom Sicking: "Zijn dagelijks levensritme was rigoureu: erg vroeg opstaan, uiterst eenvoudig leven, op reis met alleen het hoogst noodzakelijke, streng voor zichzelf, maar open naar anderen toe. Nooit legde hij anderen zijn eigen ascetische manier van leven op. Toen in de jaren zeventig de jongere jezuïeten, die nog studeerden, niet al te graag meer wilden wonen in een huis met de oudere paters, was Kolvenbach degene die hun ideeën verdedigde en ervoor zorgde dat het ook gerealiseerd werd.

Bij zijn terugkomst in 2008 nam hij zijn oude levensritme weer op, ontvluchtte journalisten, zat het liefste op een van de laatste banken in een kerk, en kwam in de refter vlak voor het begin van het uur van de maaltijd om er, na een snelle hap, weer te verdwijnen." Theo Vlugt schrijft: "Toen Kolvenbach in 2008 weer terugkwam had hij de ervaring van een kolossaal leven achter de rug, hij was overal geweest waar jezuïeten aan het werk waren. Voor elke reis was er een aanleiding, een zending. Eenmaal aan het einde gekomen van zijn talrijke zendingen, koos hij ervoor zich terug te trekken en in de schaduw te vertoeven. Hij leefde als een kluizenaar na alles en iedereen gezien te hebben. Je zou ook kunnen zeggen dat hij koos voor de stilte, de eenzaamheid, de discretie en de eenvoud."

Het einde

Op 25 november was hij wat vroeger dan normaal van zijn werk in het CEDRAC weggegaan. Hij voelde zich niet erg lekker. Men bracht hem snel naar het ziekenhuis. Tegen de avond kreeg hij

het Sacrament der Zieken. De volgende ochtend is hij rustig overleden. Op zijn geboortedag, 30 november, waren in de prachtige, grote kerk van het Jezuïetencollege te Jamhour, velen bijeen voor de begrafenisplechtigheid geleid door zijn (tweede) opvolger, pater Arturo Sosa. De provinciaal, pater Dany Younès sprak zijn dankbaarheid uit naar allen die gekomen waren: familie, medebroeders, oud-studenten, bisschoppen en andere hoogwaardigheidsbekleders: ieder van U wist dat hij of zij een plaatsje had in het hart en de geest van Pater Kolvenbach. Dat was het hart van een gelovig mens, zo preekte Pater Sosa: een hart dat zich uitdrukte in de wijze waarop hij leefde. Zijn vertrouwelijke omgang met de Heer, zijn vrijheid om de H. Geest te laten handelen in en door hem, zijn dienstbaarheid aan de Kerk, die onderhevig is aan allerlei veranderingen. De apostolisch Nuntius in Libanon, Mgr. Caccia, las een boodschap voor van de Paus. De maronitische patriarch, mgr. Bechara Raï, herinnerde aan alle hulp en troost die hij de laatste 24 jaren aan Libanon geschonken had. Hij heeft Libanon gered door zijn gebed, hij heeft een straal licht doen schijnen door zijn geest en zijn intellectuele werk.

Ik eindig met de woorden, waarmee hij een herdenkingsnummer van De Heraut over de vermoorde Nico Kluiters SJ (1940-1985) opende: "Uit de jaren dat ik zelf in Libanon heb mogen werken, herinner ik me nog zeer levendig hoe ik in Beyrouth, nauwelijks nadat de kanonnen na een nachtelijk bombardement zwegen, hoorde dat de vogels begonnen te zingen. Onuitroeibare tekens van hoop. Maar ons vertrouwen in de woorden van de Heer, die niet voorbij zullen gaan, berust niet op zingende vogels, maar op de verrezen Heer zelf, die de mens in het lijden tegemoet treedt. Jezus, de verrezen Heer, is ons allen voorgegaan van het lijden van het kruis tot de vreugde van de verrijzenis."

Gé Koelman

1931-2016

Gé Koelman werd op 24 juni 1931 geboren in Amsterdam als oudste van 7 kinderen. Van moederszijde was hij familie van mgr. Aengenent, de sociaal geïnspireerde bisschop van Haarlem. Na het gymnasium te hebben gevolgd aan het Ignatius College te Amsterdam trad hij in 1949 in bij de jezuïeten, zeer tegen de zin van zijn heerooms, die hem liever wereldheer zagen worden. Na één jaar werd hij, nauwelijks 19 jaar oud, al naar Indonesië gestuurd, waar hij zijn opleiding voltooide. Hij werd te Yogyakarta in 1962 priester gewijd door mgr. Schoemaker, de bisschop van Purwokerto. Vanwege de politieke situatie kon de wijding niet plaatsvinden in Nederland, maar een jaar later kon hij wel naar Drongen in België voor zijn tertiaat.

Teruggekeerd in Indonesië werkte Gé eerst in het Kolese De Britto in Yogyakarta als godsdienstleraar en prefect. Hij maakte veel indruk op de leerlingen, niet alleen door zijn zware lichaam, maar ook door de manier waarop hij les gaf en door de persoonlijke aandacht die hij aan de leerlingen gaf en de bezoeken thuis bij hun ouders. Van 1973 tot 1975 was hij in diezelfde stad directeur van het Asrama Realino, een internaat (asrama) voor universitaire studenten, een kweekvijver voor maatschappelijke leiders. In 1975 werd Gé voor zes jaar rector van het Kolese Loyola in Semarang, waar hij op dezelfde wijze werkte als in De Britto, maar hier

had hij ook de zorg voor de financiën en hij vertelde met smaak hoe hij rijke ouders tot het betalen van aanzienlijke sommen wist te bewegen.

Zijn leven kreeg een andere wending in 1982 toen hij het onderwijs verliet en directeur werd van het retraitehuis in Klaten. Van toen af werd zijn hoofdtaak de geestelijke begeleiding, eerst 7 jaar als retraiteleider, daarna 7 jaar als spiritueel aan het grootseminarie in Malang, buiten het eigenlijke missiegebied van de jezuïeten.

Vervolgens werd hij door de bisschop van Jakarta gevraagd om leiding te geven aan de charismatische beweging in zijn bisdom, een bloeiende, maar wat geëxalteerde beweging, waarvan een gedeelte zich onlangs van de katholieke kerk had afgescheiden en een eigen kerk begonnen was. De bisschop wenste zich een moderator die de groep met beide benen op de grond kon houden en vond die in de nuchtere Hollander Gé. Ook dat deed Gé 7 jaar, waarna hij weer spiritueel werd, dit maal aan het grootseminarie van Jakarta. In 2013 verhuisde Gé terug naar Midden Java en nam zijn intrek in het rusthuis Emmaus in Giri Sonta. Op het feest van Sint Franciscus van Assisi wilde hij de franciscanessen in Ambarawa feliciteren; daar kwam hij lelijk ten val en werd naar het ziekenhuis in Semarang gebracht. Hij verbleef er de volgende weken en overleed er op het feest van Sint Franciscus Xaverius, de grote patroon van de missie. We verliezen in hem een harde werker, een wijze raadgever en een gezellige, opgewekte medebroeder.

Hans Wilting

1932-2016

Hans werd geboren op Sumatra, waar zijn vader werkzaam was bij een oliemaatschappij. Hij was de middelste van drie broers. Tijdens de oorlog werden hij en zijn moeder in aparte kampen geïnterneerd in Ambarawa, terwijl zijn vader aan de beruchte Birma spoorlijn moest werken, wat hij niet heeft overleefd. Na de oorlog keerde het verweesde gezin terug naar Nederland. Hans volgde het gymnasium aan het Aloysius College in Den Haag, of zoals hij zelf liever zei 's-Gravenhage.

In 1952 trad Hans in bij de jezuïeten en werd in 1967 priester gewijd. Hij behoorde bij de laatste groep die nog in Maastricht werd gewijd voor het theologicum daar werd gesloten. Hans verhuisde mee naar Amsterdam en maakte daar zijn theologiestudie af. Zijn hele verdere actieve leven zou zich afspelen in Amsterdam.

Aanvankelijk was dat het Ignatius College, waar hij leraar godsdienst werd, een niet gemakkelijke taak in die jaren. Maar Hans deed het graag. Hij moet op een of andere manier de aandacht van de jeugd hebben kunnen boeien voor het mysterie van God en het Evangelie. Toen het College in 1974 een dependance kreeg in Purmerend was Hans een van de pioniers daar.

Vanaf 1985 verliet Hans het onderwijs en werd pastoor van de Sint Jan de Doper parochie in Amsterdam West. Daar bleef hij 25 jaar. Toen zijn ziekte het hem steeds moeilijker maakte om voor te gaan en te preken, werden die taken geleidelijk overgenomen door andere leden van de parochie, wat een geheel eigen sfeer schiep, die velen aangenaam was en ook mensen trok uit belovende parochies. Het strookte ook met de theologische en liturgische opvattingen van Hans. Bijzonder hecht was de samenwerking en vriendschap met zuster Bosco Wilting, zonder wie hij nooit zo lang zou hebben kunnen doorwerken in zijn geliefde parochie. Zij was het die naast hem stond in die moeilijke jaren van beginnende Alzheimer.

Het belangrijkste apostolaat van Hans was misschien wel zijn werk voor RKAVIC, de voetbalclub van het Ignatius College. Veertig jaar lang was hij secretaris en maakte hij elke zaterdag met zijn medewerkers het clubblad, vaak tot diep in de nacht. En de weekends bracht hij door op de velden. Hij stond daarmee in de jezuïetentraditie dat de collegepaters ook buiten de lessen actief waren om de leerlingen te vormen. Hans genoot ervan en het was wederzijds.

In 2010 verhuisde hij naar het Berchmanianum in verband met zijn ziekte. Na een lang en moeilijk ziekbed en mentaal steeds verder verwijderd van zijn omgeving overleed hij op 14 november 2016. We verliezen in Hans een actief en bevlogen werker en een buitengewoon geestige man, een eigenschap die hij ook tijdens zijn ziekte lang heeft behouden.

Kees Hillenaar

1924-2017

Kees werd geboren in een gezin van 10 kinderen in Vlaardingen, maar op zijn vierde jaar verhuisde hij al naar Nijmegen. Daar volgde Kees het gymnasium β aan het Canisius College. Op 15 juli 1943, tijdens de oorlog, trad Kees in bij de jezuïeten, het voorbeeld volgend van zijn gelijknamige oom. Na de studie filosofie aan het Berchmanianum in Nijmegen vertrok Kees naar Engeland, waar hij Engels studeerde en surveillant was aan het Stonyhurst College. Terug in Nederland vervolgde Kees zijn studie Engels en was tevens surveillant in de Colleges van Nijmegen en Groningen. Op 22 augustus 1955 werd Kees priester gewijd in Maastricht. Na de priesterwijding doceerde Kees eerst twee jaar Engels en Godsdienst in de Breul in Zeist, alvorens op tertiaat te gaan in de Verenigde Staten. Vanaf 1959 tot 1997 woonde Kees in het Stanislas College te Delft, waar hij tot 1983 leraar was: Engels en Godsdienst. Tevens was hij moderator, bestuurslid en scheidsrechter bij de hockeyclub Ring Pass.

In 1979 werd Kees deken van Delft. Dat deed hij zo goed dat hij tweemaal herkozen werd. Bij zijn afscheid in 1991 kreeg hij hiervoor de zilveren erepenning van de stad Delft. De bisschop van Rotterdam vroeg Kees toen of hij bisschoppelijk gedelegeerde wilde worden voor de religieuzen in zijn bisdom. Dat bleef hij tot 2006, het jaar waarin hij naar het Berchmanianum verhuisde in Nijmegen. Vanaf 1993 was Kees ook de contactpersoon tussen de Orde en de ouders van de jezuïeten, voor wie hij elk jaar een ontmoetingsdag organiseerde.

Kees ging graag op reis. Zijn kennismaking met Amerika tijdens het tertiaat werd een innige liefde. Bijna jaarlijks bracht hij zijn vakantie door in Amerika, waar hij assisteerde in een parochie. Hij had vele vrienden in Amerika. Als reisleider trok hij met de Ecclesia-groep naar het Heilig Land en naar andere bestemmingen. Als voorbereiding op zijn taak als gedelegeerde reisde hij naar de jonge kerken in Afrika.

In Indonesië bezocht hij zijn broer Jan, die als broeder FIC in Salatiga een prachtig en professioneel vormingscentrum leidde voor religieuzen.

Kees was een bindende figuur. Hij kon sfeer scheppen. Bij zijn afscheid als deken werd hij geprezen voor de eenvoudige wijze waarop hij bindend optrad en problemen oploste in de parochies en tussen pastores onderling, en een voortreffelijke bestuursstructuur had opgezet waarin ook de leken participeerden en verantwoordelijkheid droegen. Hij had een zeer uitgebreide correspondentie tot het einde van zijn leven, zowel per brief als per email en skype. Hij ontving vele gasten tot enige dagen voor zijn dood. Ook binnen zijn familie was oom Kees zeer geliefd door de individuele aandacht die hij voor ieder had; alle neven en nichten ontvingen ieder jaar trouw een verjaardagskaart.

De verhuizing van het Berchmanianum naar Aqua Viva heeft Kees nog meegemaakt en hij gaf de inrichting van zijn nieuwe kamer de volle aandacht. Hij heeft er echter maar kort van kunnen genieten. Hij stierf in de avond van 3 februari, in het bijzijn van zijn zus en broer. In een volle kerk hebben we afscheid genomen van Kees. Hij ligt begraven op Jonkerbos, vlak bij het graf van zijn priesterbroer Hugo en het graf van zijn ouders.

Chris Odijk

1930-2017

Chris Odijk werd geboren op 16 oktober 1930 in Hillegersberg. Zijn middelbare school deed hij in het College van de Kruisheren in Uden, een seminarie dat de leerlingen de mogelijkheid gaf in de vijfde klas de religieuze orde te kiezen die hun voorkeur had. Chris koos voor de jezuïeten. Op 7 september 1951 trad hij in. Na zijn studie filosofie in Nijmegen werd hij surveillant aan het Kolleg Kalksburg in Wenen, Oostenrijk. Daarna studeerde hij theologie in Maastricht en werd hij een van de medewerkers van mgr. Dellepoort, de oprichter van het Europa Seminarie. Na zijn wijding op 31 juli 1962 werd Chris daar spiritueel, docent en staffunctionaris. Hij bleef aan het Seminarie verbonden tot 1968. Toen werd hij superior van de jezuïeten die in Maastricht bleven toen het theologicum aldaar werd opgeheven. Hij werd moderator van de Kombi, een jeugdsociëteit voor studerende jongeren. Hij was in die jaren ook spiritueel voor kandidaten voor de Sociëteit van Jezus.

In 1977 verhuisde hij naar het Westen van het land en werd hij arbeidspastor in het Bedrijfsapostolaat van Rotterdam Europoort, aanvankelijk in Rozenburg, later in het nieuwe project "Vrijplaats" in Geervliet, samen met o.a. Toon Schermer, van wie u het In Memoriam

ook in dit blad kunt lezen. Daar maakte hij het massaontslag mee bij Verolme en de staking bij de Shell. Chris werkte altijd op drie terreinen: kerkelijk, altijd oecumenisch, bedrijfsgericht en maatschappelijk.

In 1988 verhuisde Chris naar Spijkenisse, waar hij tot twee weken voor zijn dood zou blijven wonen. Aanvankelijk als diaconaal opbouwwerker van het dekenaat en pastor in Zuidland. Het diaconale werk lag hem goed. Het pastoraat-van-de-nabijheid was hem, naar hij zelf zei, op het lijf geschreven. Rechtstreeks contact met mensen was hem het liefst, vooral met mensen aan de rand van de maatschappij: stakende arbeiders, werkelozen, emanciperende vrouwen, transgenders. Dat waren geen incidentele contacten, maar soms een jarenlange verbondenheid. Hij was een van de oprichters van het inloophuis "De Wissel". Als pastor werd hij zeer gewaardeerd. De mensen vonden in hem een leidsman, die het Evangelie dichterbij kon brengen in zijn lessen, conferenties en gesprekken en in een aansprekende liturgie. Hij werd in 1993 gekozen tot deken van Schiedam, Maassluis en Vlaardingen. Grote aandacht had hij voor de vele parochiële werkgroepen en ook voor het welzijn van de pastores.

Een grote handicap was voor Chris zijn steeds beperkter gezichtsvermogen. Toen daar ook nog andere kwalen bij kwamen was het voor hem niet meer mogelijk alleen te blijven wonen. Het kostte hem veel moeite om zijn werk- en woonomgeving op te geven. Lang heeft hij niet in Nijmegen gewoond; direct na aankomst moest hij het bed houden. Hij overleed in de ochtend van 10 maart. Op 17 maart werd hij onder grote belangstelling begraven.

Toon Schermer

1943-2017

Toon Schermer werd midden in de oorlog geboren in Amsterdam op 30 oktober 1943, op de vooravond van het feest van Christus Koning. Hij was de middelste van drie kinderen in een kunstzinnig gezin: zijn vader was tekenleraar en kunstschilder en zijn moeder was zangeres en zangpedagoge. Toon volgde de HBS aan het Ignatius College en daarna de Schola Carolina in Den Haag, waar Latijn en Grieks werd gegeven aan toekomstige priesterstudenten. Op 7 september 1964 trad Toon in, het voorbeeld volgend van zijn oom Piet ter Steege. Hij studeerde theologie in Amsterdam en behaalde daar ook zijn diploma aan de Sociale Academie. Op 3 mei 1975 werd hij priester gewijd in Zeist.

Van 1973 tot 1981 was Toon groepsleider in het internaat van de Breul in Zeist. Daarna ging hij op tertiaat in Mexico. Vervolgens verhuisde Toon naar het nieuwe project "Vrijplaats" in Geervliet, waar hij werkzaam was als arbeidspastor in het Bedrijfsapostolaat en als basispastor in Pernis. Zijn werkterrein lag in Rotterdam Europoort, waar zijn aandacht vooral uitging naar de werknemers van Shell. In die tijd was Toon ook actief lid van de Mission Ouvrière, een internationaal gezelschap van jezuiten die werkzaam zijn onder arbeiders.

In 1990 keerde Toon terug naar zijn geliefde Amsterdam. Hij werkte er tot 2004 als

gevangenispastor in de Penitentiare Inrichting Amsterdam Over-Amstel, beter bekend onder de naam Bijlmerbajes. Hij woonde aanvankelijk op het Ignatius College, waar hij minister was. Toen het College sloot verhuisde hij naar een kleine communiteit in de De Lairesestraat.

In die tijd manifesteerde zich bij Toon een progressieve oogziekte, waardoor hij steeds slechter kon zien en uiteindelijk nagenoeg blind was. Deze visuele handicap leidde ook tot verscheidene ongevallen, waardoor hij meermalen in Nijmegen moest revalideren. In 2014 verhuisde Toon voorgoed naar Nijmegen, waar hij lichamelijk en cognitief langzaam achteruit ging. Hij klaagde echter nooit. De verhuizing van het Berchmanium naar de nieuwbouw heeft hij nog meegemaakt, maar op 13 maart overleed hij in de vroege ochtend.

In de preek bij zijn laatste geloften refereerde Toon aan het eerste hoofdstuk uit de brief van Jacobus: ieder mens moet vlug zijn om te luisteren, maar langzaam om te spreken, weest uitvoerders van het Woord en niet alleen toehoorders, kijk niet vluchtig in de spiegel, maar ken jezelf. Daarin herkende Toon zich. Hij kende zichzelf, hij aanvaardde zichzelf, ook zijn zwakkere kanten. Hij geneerde zich niet snel, had weinig menselijk opzicht. Hij aanvaardde de mensen zoals ze waren en de dingen zoals ze kwamen. "Als ik alles op me af laat komen, dan ervaar ik heel diep dat het zo goed is, dan ervaar ik dat God mij op deze weg zet, dat ik door Hem die weg kan gaan".

Dirk Bruggeman

1927-2017

Dirk werd in 1927 geboren in Voorburg, als oudste van een gezin van 7 kinderen. Zijn vader was docent op een middelbare school. Het gezin was intellectueel en artistiek zeer begaafd. Het lager onderwijs volgde Dirk aan de Vrije School in Den Haag, onderwijs dat goed aansloot bij de fijngevoelige, artistieke en intelligente jongen die hij was. Middelbaar onderwijs volgde Dirk aan de Duitse School in Den Haag en Arnhem, een gevolg van het feit dat zijn ouders hadden gekozen voor de NSB. Kind te zijn van "foute ouders" heeft een levenslange claim op hem gelegd, die er voor zorgde dat hij nooit op de voorgrond trad en zich zeer bescheiden opstelde. Pas veel later durfde hij er openlijk over te spreken. Zijn vader stierf drie weken na het einde van de oorlog en Dirk ging, na het behalen van praktijkdiploma's in boekhouden en handelscorrespondentie werken als boekhouder, terwijl hij studeerde voor het Staatspraktijkdiploma voor Handel en Administratie, dat hij behaalde in 1950.

Het hele gezin was in 1948 katholiek geworden, een weldadige ervaring die Dirk er toe bracht om in 1951 in te treden bij de jezuïeten. Hij werd op 31 juli 1961 priester gewijd. Na zijn priesterwijding werkte Dirk als pastor in de basiszielzorg in Nijmegen, Amsterdam en Den Haag. Van 1978 tot 1990 was Dirk pastoor in Lisse, waar hij geliefd was vanwege zijn bescheidenheid, zijn luisterend oor en zijn eenvoudige omgang met kinderen. Daar kon hij ook zijn intellectuele en artistieke kwaliteiten gebruiken bij het vormen van pastoraal kader in de Pastorale School.

In 1991 verhuisde Dirk weer naar Den Haag, waar hij werkzaam was op het economaat van de jezuïeten en assisteerde in verscheidene parochies. In 2005 verhuisde hij naar Nijmegen. In die tijd begon hij ook openlijk met het verwerken van zijn oorlogsverleden in de Werkgroep Herkenning, door lezingen te houden voor de radio en op scholen. Dirk was een fijnzinnig, muzikaal en erudiet man. Hij verdiepte zich in filosofisch werk, verkende de artistieke mogelijkheden van de computer, hij speelde blokfluit en dwarsfluit, dirigeerde en kende vele verhalen. Hij tekende en schreef verhalen en gedichten. In zijn familie was hij geliefd bij neefjes en nichtjes, hij ging met broers en zussen op avontuurlijke vakanties en maakte liederen bij belangrijke gebeurtenissen in de familie. De laatste jaren ging hij lichamelijk en geestelijk zodanig achteruit dat er een einde kwam aan al zijn activiteiten. Hij stierf op 13 juli, na een ziekbed van enkele dagen.

Wil Redeker

1935-2017

Wil Redeker werd geboren op 20 januari 1935 in Venhuizen als middelste kind in een groot gezin. Na de Lagere School volgde hij een opleiding tot huisschilder. Op 18 september 1952 begon hij als postulant in Grave en een half jaar later trad hij als broeder in. Na zijn geloften was Wil in vele huizen werkzaam als schilder, maar ook als koster, ziekenbroeder, portier, reftermeester en in de linnenkamer. Aan die wat chaotische tijd kwam in 1967 een einde. Toen kreeg Wil een functie in het secretariaat en de bibliotheek van de pas opgerichte Katholieke Theologische Hogeschool Amsterdam (KTHA). Die functie zou hij gedurende 32 jaar blijven vervullen. Aanvankelijk woonde hij met de scholastieken in een van de studentenhuisen, later in het huis van de professoren en ten slotte in het Ignatius College. Na zijn pensionering werkte hij nog enige tijd als portier in de pastorie van de Krijtberg. In 2000 verhuisde hij naar Nijmegen. De gezondheid van Wil was niet geweldig. Hij leed aan verschillende kwalen en na een onvakkundige behandeling van zijn bloedvaten was een van zijn benen verlamd. Daardoor kon hij niet meer gewoon lopen en was hij voortaan aan zijn rolstoel gebonden. Lange tijd bood een scootmobiel uitkomst: iedere middag door weer en wind ging Wil naar buiten, maar toen dat niet meer ging was hij voor zijn mobiliteit geheel van anderen afhankelijk.

Niets wees op 25 mei, Hemelvaartsdag, op het naderende einde. Hij was nog gewoon naar de Eucharistieviering geweest, had meegegeten aan tafel, had 's middags van de zon genoten op zijn balkon, en had de verpleegster die hem daar gebracht had later nog speciaal daarvoor bedankt. 's Avonds voelde hij zich niet zo lekker en ging wat vroeger naar bed. Enige uren later vond men hem dood in bed. Zijn onverwacht overlijden was een schok voor allen in huis.

Louk Velthuyse

1926-2017

Louk werd geboren in Kloetinge op Zuid Beveland, maar het gezin verhuisde al spoedig naar Scheveningen en weer later naar Bussum. De middelbare school volgde Louk in het Missiehuis in Driehuis-Velsen en toen dat tijdens de oorlog werd gesloten vervolgde hij zijn opleiding aan het Ignatius College in Amsterdam. Enkele dagen na de oorlog, op 25 mei 1945, trad hij in bij de jezuïeten in Grave. Na de studie filosofie in Nijmegen werd Louk naar Indonesië gezonden als missionaris. Hij werd surveillant en leraar Duits, eerst in Yogyakarta en vervolgens in Jakarta. Voor de studie theologie keerde hij terug naar Nederland en hij werd op 22 augustus 1956 priester gewijd in Maastricht.

In 1957 vertrok hij weer naar Indonesië en werd weer leraar aan het Kolese Kanisius in Jakarta. Daar behaalde hij ook aan het Goethe Instituut het diploma leraar Duits. In 1971 verliet hij het Kolese om pastor te worden in de kathedraal van Jakarta. Omdat het tropisch klimaat te zwaar voor hem werd keerde Louk in 1972 voorgoed terug naar Nederland. Hij werd pastor in de basiszielzorg in achtereenvolgens Zwijndrecht en Alkmaar. Van 1974 tot 1980 werkte hij in de jezuïetenparochie van Utrecht. In 1980 vroeg de toenmalige provinciaal hem als socius en verhuisde Louk naar Den Haag, waar hij tot 2012 met veel plezier zou blijven wonen. Tien jaar was hij socius en secretaris voor drie provinciaals.

Naast zijn werk op het provinciaalaat was hij part-time pastor in de parochie van de Heilige Familie. Als hobby verzorgde hij met groot succes de tuin achter het provinciaalaat. Hij droeg ook de zorg voor techniek en onderhoud van het gebouw. Toen het provinciaalaat in 2012 werd gesloten verhuisde Louk met tegenzin naar het Berchmanianum in Nijmegen. Na een val in 2015 waarbij Louk zijn been brak ging zijn lichamelijke gezondheid achteruit, maar geestelijk bleef hij scherp tot het einde toe.

Louk had oog voor wat anderen nodig hadden en hij hielp waar hij kon. Hij had belangstelling voor waar anderen mee bezig waren en was gul met complimenten. Maar hij was niet naïef en hij durfde kritische vragen te stellen aan zichzelf en aan anderen, scherp, uitdagend, maar met veel understatement en humor. Toen duidelijk werd dat het einde naderde wachtte hij rustig de dood af, zittend in zijn stoel. Hij stierf in de ochtend van 28 juni.

Gérard Vervoort

1932-2017

Gérard werd op 18 september 1932 geboren in Oirschot, in een gezin van zeven kinderen. Zijn vader was zadelmaker. Na de Lagere School ging Gérard naar de MULO en behaalde hij zijn middenstandsdiploma. Daarna werkte hij twee jaren als bakker. Tijdens een retraite voelde Gérard zich geroepen om broeder te worden en niet lang daarna begon hij aan het postulaat in Grave. In september 1952 trad hij in als novice.

Na zijn geloften bleef Gérard 10 jaar in Grave als kleermaker en portier, gevolgd door enige jaren in Nijmegen en Venlo. In 1968 verhuisde Gérard naar het Aloysius College in Den Haag. Daar bleef hij 30 jaar. Hij werkte daar als portier, kleermaker en elektricien.

Maar zijn hoofdtaak lag al spoedig buiten het College. Vanaf 1969 werkte Gérard als instructeur van de pony-rijschool "Moedig Voorwaarts" aan de rand van Leiden. De eerste tijd gebeurde dat in zijn vrije tijd, maar al spoedig werd dit zijn voornaamste taak en werkte hij bijna dagelijks van 7 tot 7 op de rijschool, niet alleen als instructeur, maar ook voor het onderhoud. Daarnaast behield hij ook nog enkele taken op het College. Deze jaren als instructeur zijn waarschijnlijk de mooiste jaren van zijn leven geweest. De rijschool was gericht op gehandicapte kinderen, die hij leerde om zelfstandig paard te rijden, wat voor hen een enorme psychologische en therapeutische waarde had. Deze taak mocht hij vervullen tot 1989. Toen was zijn aanwezigheid weer zo nodig in het College, dat hij alleen nog maar sporadisch kon helpen in de manege en bij ruiterskampen.

In 1998 verhuisde Gérard naar het Berchmanianum, waar hij de laatste 20 jaar van zijn leven zou doorbrengen. De ziekte van Parkinson en zware diabetes waren een beproeving voor hem, maar hij verdroeg het zonder klacht. Hij zette zich met kleine taken voor zijn medebroeders in. Jarenlang verzorgde hij de recreatie 's middags en 's avonds, met bijzondere aandacht voor gehandicapte medebewoners. In januari 2015 kreeg Gérard zelf een hersenbloeding en werd hij half verlamd, zodat hij van toen af aan zijn rolstoel gekluisterd was. Ook dat droeg hij zonder klagen en vol levenslust; zijn handicap had hem het plezier in het leven niet ontnomen. De dood overviel hem onverwachts. In de vroege ochtend van 29 april stierf hij aan een longontsteking. Het levensmotto van Gérard hing met vergeelde letters geschreven in een schilderijtje aan de muur van zijn kamer: *dan alleen is het gelukkig leven, dan alleen is het leven zoet, wanneer men stil en ongedwongen alles voor elkander doet.*

Tom Linthorst

1920-2017

Tom werd op 7 juli geboren in Colmschate in de gemeente Diepenveen. Zijn vader was industrieel. Na het behalen van het eindexamen Gymnasium A aan het Canisius College trad hij in bij de jezuïeten in Mariëndaal, Grave, op 7 september 1939. Na de studie filosofie werd hij surveillant aan het Sint Jozef College in Aalst in België. In die tijd kwam het verzoek uit Rome om missionarissen voor Japan. Na zijn studie theologie in Maastricht, zijn priesterwijding in 1951 en zijn tertiaat in Saint Beuno's in Wales, gaf Tom gehoor aan deze oproep en vertrok in augustus 1953 per schip vanuit Genua naar Japan.

Het eerste jaar besteedde hij aan de studie van het Japans aan de talenschool van Yokosuka. Hij maakte veel werk van de taalstudie en bad vanaf het begin het brevier in het Japans. Ondanks zijn verlangen om de taal nog wat beter te leren werd hij door de provinciaal van Japan, pater Pedro Arrupe, de latere Generale Overste, al in 1954 als kapelaan benoemd in Hagi. Dit was de

eerste van de vele parochies in het bisdom Hiroshima, waar hij werkzaam zou zijn in zijn lange leven. In 1957 legde hij de laatste geloften af tegenover zijn provinciaal, pater Pedro Arrupe.

In Kanón-machi, waar hij van 1957 tot 1962 pastoor was, bouwde hij een nieuwe kerk en was hij actief in het sociale apostolaat. Het langst was Tom pastoor in Hosoe, eerst van 1970 tot 1981 en opnieuw van 1999 tot 2014. In zijn jongere jaren legde hij de bezoeken aan de parochianen per fiets of motor af. Hij nam geen blad voor de mond. Hij kende geen compromis, ook niet in zijn contacten met pater Arrupe, maar als puntje bij paaltje kwam gehoorzaamde hij en deed wat van hem werd verwacht.

Hij was enige jaren plaatselijke overste en lid van het consult van de provincie.

In 1999 was hij voor het laatst op verlof in Nederland. In zijn parochie bleef hij actief tot hij 94 jaar was. Toen nam hij afscheid en nam zijn intrek in het bejaardenhuis in Tokyo, ver van de parochies waar hij had gewerkt. Hij voelde zich er eenzaam.

Na zijn pensionering bleef hij speciaal verbonden met de mensen in Hosoe.

Begin 2016 heeft hij 2 beroertes gehad waarna hij tot zijn overlijden niet meer heeft kunnen communiceren. Op 14 augustus stierf hij, na een maand kunstmatig gevoed te zijn. In Hosoe werd op 2 september een Eucharistieviering ter nagedachtenis gevierd. Hij werd 97 jaar oud en was lid van de Japanse provincie sinds 1957.

Ad Merks

1932-2017

Ad werd op 6 mei 1932 geboren in Son en Breugel als een na jongste in een gezin van acht kinderen. Voor zijn intrede werkte Ad enige jaren mee op de boerderij van zijn vader.

In 1950 volgde hij het voorbeeld van zijn broer Thijs en ging hij als postulant naar Mariëndaal in Grave. Op 18 maart trad hij als broeder in bij de jezuïeten. Na zijn geloften werkte Ad enige jaren in Mariëndaal en in Maastricht als koster, kleermaker en ziekenbroeder. In 1958 vertrok hij met de eerste groep Nederlandse missionarissen naar het Nabije Oosten. Onder hen bevond zich ook de latere Generale Overste van de Orde, pater Peter-Hans Kolvenbach, met wie Ad levenslang een vriendschappelijk contact zou behouden. Ad werd ziekenbroeder in het kleinseminarie in Ghazir in Libanon.

Hij zou maar één jaar in het Nabije Oosten blijven, maar het was een belangrijk jaar voor hem: hij maakte kennis met de internationale Sociëteit van Jezus, hij werd in die vreemde omgeving geconfronteerd met zijn eigen beperktheden, hij merkte dat hij de steun nodig had van de jongens die aan zijn zorgen waren toevertrouwd en dat hij die steun ook kreeg. Deze ervaringen hebben zijn leven getekend en hij was daar dankbaar voor.

Terug in Nederland werkte hij weer in Mariëndaal, dit maal als manuductor, waarbij hij de zorg had over het huishoudelijk werk van de novicen, het onderhoud van het gebouw en uiteindelijk de afwikkeling van de sluiting van het noviciaat . Na verkoop van het gebouw kwam Ad in 1966 naar Nijmegen, waar hij tot zijn dood zou blijven wonen en werken. Aanvankelijk werkte hij op het Canisius College en later op het Berchmanianum. In beide gevallen was hij beheerder van het gebouw en coördinator van het personeel. Hij woonde in een kleine communiteit aan de St. Annastraat en toen die communiteit door sterfgevallen te klein werd,verhuisde hij naar een woning op het terrein van het Berchmanianum en later woonde hij een paar jaar in Catharinahof, het bejaardenhuis van de zusters Dominicanessen. In 2013 nam hij zijn intrek in het Berchmanianum en verhuisde in 2016 mee naar Aqua Viva.

Ad was een harde werker, streng voor zichzelf en streng voor het personeel. Hij voelde zich verantwoordelijk voor het gebouw, kende het ook van zolder tot kelder en was dag en nacht beschikbaar. Hij had oog voor de materiële noden van zijn medebroeders en was zeer behulpzaam. Jarenlang was hij een van de onmisbare steunpilaren van het kloosterbejaardenoord.

De dood kwam onverwacht, maar hij was niet onvoorbereid. Na een ziekbed van een week stierf hij in de namiddag van 2 oktober 2017 in huize Aqua Viva.